

Návrh na jmenování člena korespondenta ČSAV prof. dr. V. Chmelaře
akademikem

Prof. dr. Vilém Chmelař se narodil 19.11.1892 v Podolí u Přerova. Maturoval na gymnasiu v Přerově a na učitelském ústavu v Příboře. Na Karlově universitě v Praze (1920-25) studoval psychologii, filosofii, historii a zeměpis. V psychologii byl žákem Františka Krejčího, avšak experimentální metodologii si osvojil při svém studijním pobytu v Lipsku v letech 1922-23. Své znalosti experimentálních metod prohloubil ještě několika dalšími studijními cestami do ciziny. V r. 1925 byl promován podle řádu "slavnostní promoce" na doktora filosofie na Karlově universitě v Praze.

Pro obor psychologie se habilitoval v lednu 1939 na filosofické fakultě v Brně, kde působil již od r. 1932 jako neuhonorovaný asistent Psychologického ústavu. V r. 1946 byl jmenován mimořádným profesorem a v r. 1949 řádným profesorem psychologie. Členem korespondentem ČSAV byl zvolen 20.11.1956.

Až do r. 1961, kdy došlo k reorganizaci ČSAV, byl zástupcem předsedy její VI. sekce a zástupcem předsedy psychologické komise, zřízené při této sekci v r. 1957. Po reorganizaci ČSAV se stal členem kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV a předsedou jeho psychologické a ediční komise. Významně se podílel na řízení státního komplexního úkolu XIV + "Škola a výchova v etapě dovršení socialismu a přechodu ke komunismu", koordinoval dílčí úkol XIV-2-2 "Psychologické základy výchovy komunistické společnosti", koordinuje v Brně psychologickou část státního plánu výzkumu J-I-2-20-21 "Zdravý vývoj mladé generace" a spolupracuje na koordinaci a řešení dílčího úkolu 3003-3.1 "Problémy a specifické rysy vývoje psychiky našich dětí". Je členem koordinační skupiny hlavního úkolu 3003.

Prof. Chmelař je externím vedoucím odd. vývojové psychologie Pedagogického ústavu JAK ČSAV, které je detašováno v Brně a vedoucím Dětské psychologické poradny v Brně.

K řízení badatelské práce jak v psychologii, tak v pedagogice přispívá také tím, že je členem vědecké rady Pedagogického ústavu J.A.Komenského v Praze, členem vědecké rady Výzkumného ústavu pedagogického v Praze a členem vědecké rady Psychologického ústavu ČSAV. Je rovněž členem redakčních rad časopisů "Československá psychologie" a "Pedagogika".

Ve své vlastní badatelské práci dosáhl značných úspěchů. Jeho publikace a referáty na zahraničních psychologických sjezdech mají mezinárodní ohlas.

Již nejstarší jeho práce (1927-1931) z problematiky psychologie tělesně vadných přinesly nové cenné poznatky jak pro psychologickou teorii, tak pro praxi při výchově tělesně vadných.

Podořně obohatil oblast pedagogické psychologie - spec. psychodidaktiky a oblast pedopsychologie několika originálně pojatými výzkumnými pracemi převážně experimentálního charakteru.

Jádro badatelské práce prof. V. Chmelaře tvoří otázky obecných zákonitostí vnímání včetně některých otázek představování a otázky obecných zákonitostí pozornosti. Jeho výzkumy na tomto úseku vynikají velkou metodickou přesností a použitím důmyslně konstruovaných aparatur podle vlastních návrhů. Ve stručném přehledu lze uvést jen některé výsledky z jeho výzkumů:

1. Prokázal, že Volkman přeceňuje při svém výkladu změn horizontálního směru poobrazu vliv představ. Komplexní vjem velikosti, tvaru, směru poobrazu i předmětu je nutno podle prof. Chmelaře chápat nikoliv staticky, ale dynamicky, s přihlédnutím k objektivním podmínkám, které se mění a které se odrážejí ve změněných vjemech (1953).
2. Dokázal, že Weberův zákon neplatí pro odhad velikosti úhlů ani v indirektivním ani v přímém vidění (1959).
3. Dokázal, že fotochemický zákon Bunsen - Roscoeův není plně aplikovatelný na percepci složitých statických předmětů, že optická vjemová struktura se mění interindividuálně a intra-individuálně v jednotlivých vjemových aktech a že tedy jednotlivé vjemové akty nejsou totožné (1961).
4. Stanovil vývojovou křivku průběhu trvání optické pozornosti, zjistil dynamické pozornostní typy a stanovil vývojové stupně výkonnosti pozornosti u dětí mladšího a staršího školního věku a u dětí zvláštní školy (1935, 1936).
5. Dokázal, že při akustickém vnímání řeči i při maximálním volném pozornostním úsilí nevnímáme, neuvědomujeme si některé slovní podněty, některá slova. Rozlišil 3 typy akustické pozornosti u osob 17-35 letých (1957).
6. Analyzoval vztah mezi průběhem optické a akustické pozornosti (1936).
7. Prokázal vliv dynamiky optických vjemových struktur na optický postřeh objektů v zorném poli u řidičů aut (1964).
8. Prokázal vliv jednotící myšlenky na vývoj představy děje u dětí a mládeže a rozvedl důsledky tohoto poznatku pro pedagogickou praxi (1964).

Široká společenská angažovanost prof. Chmelaře byla v r. 1958 oceněna prezidentem republiky, který mu udělil vyznamenání "za vynikající práci" s poukazem na příkladnou pracovní obětavost a iniciativu, jež prokázal jako vysokoškolský učitel a dlouholetý akademický funkcionář a s poukazem na jeho úspěšnou práci v oboru experimentální psychologie.

V r. 1962 mu z pověření presidenta ČSSR předal předseda ČSAV akademik Šorm Řád práce.

Prof. Chmelař vyvíjí neustále rozsáhlou a interzivní činnost vědeckou, organizační a pedagogickou. Za vykonané dílo, současnou práci i pracovní program zasluhuje být jmenován akademikem.

Navrhuje : katedra psychologie FF UJEP Brno,
akademik Otokar Chlup
akademik dr. J. Eisner, akademik dr. J. Květ